

Rapport

– systemrevisjon ved Norges Brannskole

Adresse:	Erling Johannesens vei 1 9441 Fjelldal	Dato:	30.10.2013
Organisasjonsnummer:	973 802 607	Tillatelse av:	05.07.2002
Telefon:	76 91 90 06	Tidsrom for revisjon:	23. – 24. oktober 2013
Kontaktperson:	May Antonsen	Revisjonsleder:	Hege Rasmussen
		Revisor:	Solveig M. Bergseng Lakså

Rapportens innhold

Denne rapporten beskriver de avvikene relatert til forurensningsloven og produktkontrollloven med forskrifter og selskapets tillatelse, som ble avdekket innen de områdene som er kontrollert, dvs selskapets internkontrollsystem og brannøvingsanleggene på Fjelldal i Tjeldsund.

Hovedkonklusjon

Under revisjonen ble det påvist følgende avvik fra forskrifter og tillatelse:

Avvik 1: Ikke alle typer farlig avfall er levert årlig

Avvik 2: Det er ikke gjennomført kartlegging av virksomhetens produksjon av farlig avfall

Avvik 3: Det er ikke gjennomført utslippskontroll fullt ut i henhold til gjeldende krav

Det ble også registrert 3 anmerkninger.

Innhold

- 1 Innledning**
- 2 Dokumentgrunnlag**
- 3 Gjennomføring**
- 4 Avvik**
- 5 Anmerkninger**
- 6 Oppsummering og konklusjon**
- 7 Andre forhold**
- 8 Deltakere**

---

1 Innledning

Rapporten er utarbeidet etter en systemrevisjon hos Norges Brannskole i Tjeldsund.

Systemrevisjon er en systematisk granskning av virksomheten for å fastslå om internkontrollaktiviteter og tilhørende resultater stemmer overens med det som er planlagt. En systemrevisjon vil vanligvis omfatte en gjennomgang av virksomhetens HMS-dokumentasjon, intervjuer og verifikasjoner.

Verifikasjon er bekreftelse ved å undersøke og fremskaffe objektivt bevis på at spesifiserte krav er oppfylt. Dette kan være granskning av dokumenter (journaler osv) og befaringer o.l.

Systemrevisjoner inngår som en del av Fylkesmannens arbeid med å håndheve gjeldende krav med hensyn til beskyttelse av det ytre miljø. Kontrollen fokuserer på overholdelse av krav og rapporten beskriver eventuelle avvik og anmerkninger som ble avdekket under kontrollen. Rapporten gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av selskapets miljøarbeid eller miljøstatus.

Hensikten med kontrollen var å fastslå om selskapets internkontroll er effektiv med hensyn til å nå fastsatte miljømål, om den tilfredsstillende kravene i internkontrollforskriften, hvorvidt forhold som er beskrevet i systemet stemmer overens med praksis i selskapet og å påse at krav fastsatt i forurensningsloven med tilhørende forskrifter og vilkår i gitte tillatelser overholdes av selskapet.

Kontrollen ble gjennomført ved granskning av dokumenter, ved intervjuer av relevante personer i organisasjonen, og ved verifikasjon av at rutiner, prosedyrer og instruksjoner blir fulgt opp i praksis.

Avvik er overtredelse av krav fastsatt i, eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen.

Anmerkning er forhold som tilsynsetaten mener det er nødvendig å påpeke for å ivareta helse-, miljø- og sikkerhet, men som ikke omfattes av definisjonen på avvik.

2 Dokumentgrunnlag

Følgende dokumenter danner grunnlaget for kontrollen:

- *Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven)*
- *Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften)*
- *Lov om kontroll med produkter og forbrukertjenester (produktkontrollloven)*

-
- *Forskrift om begrensning i bruk av helse- og miljøfarlige kjemikalier og andre produkter (produktforskriften)*
  - *Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)*
  - *Tillatelse av 05.07.2002*

Fylkesmannen hadde følgende dokumenter fra Norges brannskole tilgjengelig før gjennomføringen av systemrevisjonen:

- funksjonsbeskrivelser
  - direktør
  - KS-/HMS-ansvarlig
  - seksjonssjef drift-/vedlikehold
  - seksjonssjef undervisning
  - driftskoordinator
- utskrift fra elektroniske håndbøker:
  - organisasjonen
  - miljøaspekter
  - målsetting for Norges brannskole
  - mål for drift og vedlikehold
  - mål for internkontroll av helse, miljø og sikkerhet – hms
  - prosedyre for håndtering av farlige stoffer
  - prosedyre for rapportering av uønskede hendelser
  - prosedyre for håndtering av utslipp og avfall
  - instruks for vedlikehold og tømming av renseanlegg
  - instruks for vannprøve
  - prosedyre for risikoanalyse
  - prosedyre for melding om forbedring
  - vedlikehold av øvingsobjekt og øvingsfelt
  - vedlikehold på øvingsfelt flybrann
- sjekklister for ventil i kum på øvingsfelt
- risikoanalyse bufferbassenget
- risikoanalyse av væskeholdige tanker
- kriseplan ved Norges brannskole
- miljørapport 2012

3 Gjennomføring

Systemrevisjonen av Norges brannskoles internkontroll omfattet oppfølgingen av krav fastsatt i medhold av forurensningsloven og produktkontrollloven med tilhørende forskrifter og selskapets tillatelse til drift av anlegget. Revisjonen er basert på gransking av dokumenter og opplysninger som har kommet fram under 7 intervjuer. Det er også gjennomført en befaring på skolens anlegg.

Fylkesmannen har ikke vurdert andre forhold ved selskapets virksomhet.

Revisjonen omfattet følgende aktiviteter:

Åpningsmøte

Åpningsmøtet ble avholdt 23. oktober 2012 på brannskolens kontor i Tjeldsund. Her informerte Fylkesmannen om gjennomføringen av kontrollen. Videre ga selskapet en kort presentasjon av virksomheten.

Intervjuer og verifikasjoner

I alt 7 personer ble intervjuet den 23. og 24. oktober. Det ble gjennomført en befarings på brannskolens anlegg på Fjelldal den 24. oktober.

Sluttmøte

Sluttmøtet ble avholdt 24. oktober. Registrerte avvik ble presentert her. Fylkesmannen oppfattet det slik at representantene fra selskapet var innforstått med de funnene som ble presentert på møtet.

4 Avvik

Følgende avvik ble avdekket under revisjonen:

Avvik 1

Ikke alle typer farlig avfall er levert årlig

Avvik fra: avfallsforskriften § 11-8

Begrunnelse

Det er et krav i avfallsforskriften at dersom den totale mengden farlig avfall i en virksomhet overskrider 1 kg per år, så er man pliktig å levere alt farlig avfall minst en gang per år.

Ved en gjennomgang av Norbas (database over deklarerert farlig avfall) før besøket på brannskolen ble det avdekket en del huller i levering av farlig avfall. Oljeholdig slam er levert årlig, men ut over dette er ulike typer farlig avfall levert med ujevne mellomrom. F eks er spillolje levert hvert annet år.

Det ble bekreftet gjennom intervjuer at en del typer farlig avfall som man har jevnlig produksjon av gjerne samles opp ut over ett år inntil oppsamlingsenheten er full.

Avvik 2

Det er ikke gjennomført kartlegging av virksomhetens produksjon av farlig avfall

Avvik fra: internkontrollforskriften § 5, 2. ledd, pkt 6, jf avfallsforskriften § 11-5

Begrunnelse

Norges brannskole har god internrapportering og statistikk på levert farlig avfall. Imidlertid savner vi en kartlegging/risikovurdering knyttet opp mot virksomheten.

Som ledd i arbeidet med forebygging av risiko og plikten til å ha forsvarlig håndtering av farlig avfall er det forventet at en virksomhet skal ha oversikt over de typene farlig avfall som produseres og overslag over hvilke mengder man har i løpet av et år. Ved å bare forholde seg til rapporter om levert avfall har man ikke tilstrekkelig sikkerhet for at alle avfallstyper er fanget opp. Det må derfor gjøres en gjennomgang av de ulike prosessene i virksomheten og kartlegge hvilke avfallstyper som genereres fra disse, og om noen av disse skal klassifiseres som farlig avfall.

Avvik 3

Det er ikke gjennomført utslippskontroll fullt ut i henhold til gjeldende krav

Avvik fra: utslippstillatelsen vilkår 2.2, jf internkontrollforskriften § 5, 2. ledd, pkt 7

Begrunnelse

Det er satt krav i utslippstillatelsen at konsentrasjonen av olje i avløpsvannet ikke skal overskride 50 mg/liter som øyeblikksverdi. Det skal føres kontroll med utslipp av oljeholdig avløpsvann for å sikre at dette overholdes. Det skal også føres kontroll med mengden avløpsvann fra renseinnretningene.

Det tas kvartalsvise prøver av utløpsvann fra bufferbassenget, men det er ikke lagt til rette for mengdemåling her.

Det føres ikke utslippskontroll med avløp/oljeutskiller i vaskehall/garasje.

Kravet knyttet til utslipp av oljeholdig vann gjelder for alle utslippspunkter som er knyttet til aktiviteter som kan medføre risiko for utslipp av oljeforbindelser. Her skal det tas prøver og analyseres for oljeinnhold i utslippsvannet, samt at utløpet skal mengdemåles.

---

5 Anmerkninger

Følgende anmerkninger ble registrert under revisjonen:

Anmerkning 1

Prosedyren for akutt forurensningsberedskap er lite konkretisert

Referanse: forurensningsloven § 40

Begrunnelse

I brannskolas krisehåndteringsplan gis det en ganske generell beskrivelse av hvordan akutt forurensning skal håndteres. Vi savner at det beskrives konkrete tiltak her; gis en oversikt over hva som finnes av utstyr, hva som skal brukes ved ulike hendelser, hvor det er oppbevart osv. Dette kan nok oppfattes som selvfølgeligheter i og med at beredskap er faget som det undervises i her, men det kan like gjerne være ansatte som ikke er involvert i denne delen av virksomheten som er de første til å oppdage et utslipp. I og med at det oppbevares til dels betydelige mengder oljeprodukter og kjemikalier på skolas område bør alle ansatte være kjent med hvordan de skal agere dersom de oppdager et utslipp.

Anmerkning 2

Det er ikke gjennomført interne beredskapsøvelser

Referanse: forurensningsloven § 40

Begrunnelse

Alle virksomheter som representerer en fare for akutte utslipp av miljøfarlige stoffer skal ha en beredskap som står i forhold til den risikoen virksomheten representerer. Det er en forutsetning for at denne beredskapen skal være virksom at de ansatte er kjent med hvordan de skal opptre. Så langt har det ikke vært gjennomført beredskapsøvelser ut over det som gjøres i undervisningssammenheng. Imidlertid ble det forklart under intervjuene at en slik øvelse er under planlegging. Se for øvrig begrunnelsen for anmerkning 1.

Anmerkning 3

Fokus på avvik knyttet til ytre miljø kunne vært bedre

Referanse: internkontrollforskriften § 5, 2. ledd, pkt 7

Begrunnelse

Norges brannskole har hatt godt fokus på miljø gjennom internkontrollarbeidet sitt. Brannskola har også et fungerende avvikssystem, men det virker å være få miljørelaterte

---

avvik som er registrert. Under intervjuene kom det frem at det nok kan være noe usikkerhet i organisasjonen knyttet til hvilke type avvik som skal/bør registreres.

Et velfungerende avvikssystem er en stor utfordring. Selv om vi ser at brannskola har bygget opp et godt system her, så føler vi at det ligger et forbedringspotensial i bruken av dette. Vi har derfor valgt å gi en anmerkning for fokusere på dette.

6 Oppsummering og konklusjon

Norges brannskole har arbeidet målrettet for å redusere miljøulempene fra driften de seneste årene. Spesielt i forhold til substitusjon av farlige kjemikalier og å redusere mengden innsatsstoffer har man kommet langt.

Internkontrollsystemet virker godt gjennomarbeidet. Brannskola er vant til å forholde seg til systemkrav gjennom deres ISO-sertifisering. Utfordringen er, som for de aller fleste virksomheter, å få et system som er i aktiv bruk i hele organisasjonen. Spesielt avvikssystemet, som er et sentralt element i en velfungerende internkontroll, er alltid utfordrende. Selv om man her har et godt grunnlag sitter vi igjen med et inntrykk av at her fortsatt er et forbedringspotensial i forhold til miljørelaterte avvik – å få til en felles forståelse for hva som bør meldes inn og at man «ser» også disse hendelsene.

7 Andre forhold

Vi vil benytte anledningen til å orientere om nytt kapittel 18 i forurensningsforskriften, om tanklagring av farlige kjemikalier og farlig avfall. Forskriftens virkeområde er tanker for petroleumsprodukter over 10 m³ og tanker for kjemikalier eller farlig avfall over 2 m³. Her stilles det blant annet krav om at tankanlegg skal sikres med barrierer mot hendelser som kan medføre forurensning. Forskriften trer i kraft 1.1.2014, med frist til 1.1.2019 for å oppgradere eksisterende tankanlegg.

Ved Norges brannskoles anlegg er det to tanker som disse bestemmelsene vil gjøres direkte gjeldende for – en 12 m³ tank for fyringsolje og en 6 m³ tank for spillolje. I og med at tankene er plassert i grupper stilles det krav til oppsamlingsarrangement med kapasitet på 110 % av den største tankens volum. Tankene er plassert innen for en ringmur. Det må gjøres beregninger av kapasiteten til denne, og om nødvendig utvide denne innen 2019.

Fylkesmannen takker brannskolens representanter for et godt og konstruktivt samarbeid under hele revisjonen. Som nevnt i innledningen, er dette en avviksrapport og gir således ikke en totalvurdering av selskapets miljøarbeid eller miljøstatus. Vi vil derfor legge til her at vi observerte svært mange positive forhold med hensyn til arbeidet med å ivareta det ytre miljøet ved bedriften.

8 Deltakere

I tabellen er det gitt en oversikt over deltakerne ved revisjonen, samt hvilke anlegg som ble besøkt.

Navn	Funksjon	Åpningsmøte	Intervjuer	Sluttmøte	Befaring
Norges Brannskole					
Roar Johansen	Direktør	X	X	X	X
May Antonsen	KS-/HMS-ansvarlig	X	X	X	X
Terje Storslett	Seksjonssjef drift/vedlikehold	X	X	X	X
Hans Mikkeltorg	Seksjonssjef undervisning		X		
Børre Larsen	Driftstekniker		X		
Knut Samuelsen	Fagansvarlig flybrann		X		
Odd Bakke	Rådgiver innsats/beredskap		X		
Fylkesmannen					
Hege Rasmussen	Revisjonsleder	X	X	X	X
Solveig M. B. Lakså	Revisor	X	X	X	X